

Den Gode Skole

- et delprodukt fra samarbejdet i Ny start

Notatets hovedpointer

- Årsagen til at vi holder skole er, at nogen skal lære noget.
- Skolen rummer derfor et bestemt formål og indhold og forventninger til niveauet for elevernes udbytte af undervisningen.
- Undervisning er en aktivitet, der retter sig mod noget og nogen, og har som intention at fremme elevens læring om og af noget bestemt.
- Samfundets intentioner for elevernes udbytte af og udvikling i skolen kan ikke omsættes direkte til udvikling hos eleven. Denne "omsætning" må ske gennem undervisning.
- Undervisning er en mangefacetteret størrelse præget af en række faktorer, af hvilke mange kun vanskeligt – eller slet ikke – lader sig styre eller forudsige.
- Forskellige – bevidste eller ubevidste – kvalitetsforståelser og mål for skolen konkurrerer med hinanden om at sætte retningen for undervisningen.
- Lærernes engagement og professionelle ansvar og dømmekraft er central for god undervisning.
- Elevens kognitive, sociale og kulturelle forudsætninger, samt undervisningens og skolens kontekst spiller en rolle for, hvad den enkelte elev lærer. Elevernes udbytte af undervisningen vil derfor aldrig svare fuldstændig til lærerens intention med undervisningen.
- Det er en central del af god undervisning, at lærerne løbende søger at tilpasse tilrettelæggelsen af undervisningen til elevforudsætninger og kontekst.
- Forskning kan finde frem til hvad der kendetegner elementer i undervisningen, der i bestemte sammenhænge øger sandsynligheden af, at eleven får det intenderede udbytte.
- Forskning er dermed et vigtigt bidrag til at kvalificere lærerens didaktiske og pædagogiske valg og derved styrke lærerens professionelle dømmekraft, men forskning kan ikke angive skudsikre "go do"-metoder
- Evalueringsresultater bidrager med væsentlige perspektiver, der må inddrages i beslutninger om undervisning og skole, men de bliver først til anvendelig viden gennem professionelles analyse og vurderinger.
- Beslutninger om udvikling af undervisningen og skolen samt mål og rammer for den må træffes på baggrund af en respektfuld og tillidsfuld dialog mellem alle involverede parter.
- Udvikling af skolen tager tid og fungerer bedst, når det foregår i et samspil mellem initiativer "fra neden" og "fra oven", og når der er sammenhæng mellem de forskellige skoleudviklingstiltag, som iværksættes.

0. Baggrund og formål med notatet

Projektet den gode skole er en del af det etablerede Ny Start-samarbejde, som KL og LC indgik i forbindelse med OK18. Formålet med projektet er at præsentere en fælles forståelse mellem KL og Danmarks Lærerforening om den gode skole og undervisning.

Organisationerne bygger i projektet på eksisterende forskning og erfaringer, herunder bl.a. EVA-rapporten ”Elevernes oplevelse af skoledagen og undervisningen, Danske Underviserorganisationers Samråd og Undervisningsministeriets ”Pejlemærker for god undervisning” samt Danmarks Lærerforenings Folkeskoleideal. Projektet har desuden hentet inspiration i forskerbidrag indhentet til lejligheden fra prorektor Alexander von Oettingen, UCSyd, professor Per Fibæk Laursen, DPU, professor Jens Rasmussen, DPU, forskningschef Thomas Illum Hansen, UCLillebælt og ph.d. Thomas Kaas, Københavns Professionshøjskole.

KL og Danmarks Lærerforenings fælles skolesyn er bygget op om tre modeller, som præsenteres i notatet.

- 1) *Skolen i sin politiske kontekst*, som illustrerer, hvordan undervisning er den nødvendige oversættelse af den politiske intention om et ønsket elevudbytte af skolen.
- 2) *Undervisningens kompleksitet*, som illustrerer, hvordan undervisning er en mangefacetteret proces, hvor mange indbyrdes afhængige faktorer spiller ind ift. det intenderede.
- 3) *Elevudbytte*, som illustrerer, hvordan eleverne i en klasse aldrig vil ”optage” den samme undervisnings ens.

Modellerne udgør ikke den fulde sandhed, men kan bruges til at anskueliggøre noget af kompleksiteten i skolen og dens virkelighed og dermed nuancere drøftelser om den gode skole og undervisning.

Undervejs i notatet er der indsat bokse med eksempler på tiltag, KL og Danmarks Lærerforening har taget sammen. Eksemplerne tydeliggør, hvordan organisationernes fælles skolesyn er aktualiseret i konkrete handlinger.

1. Et centralt paradoks ved skolen

At holde skole rummer paradokser og dilemmaer. Det at drive og udvikle skolen er så kompleks og stor en opgave, at man ikke kan forstå den ud fra ét enkelt smukt og modsigelsesfrit perspektiv. Et af de centrale paradokser kommer i skoledebatten til udtryk ved at deltagerne ofte ytrer sig ud fra en af to grundforståelser.

Den ene grundforståelse ser skole og undervisning som et fænomen, der i sig selv er kendetegnet ved sit indhold og at være en aktivitet og samværsform, der er nødt til at foregå på nogle særlige grundbetingelser. Der er noget, der skal undervises i inden for nogle normative mål/formål og med udgangspunkt i pædagogiske idealer og overvejelser, men hvad eleverne får af denne aktivitet er uden for skolens rækkevidde. Karikeret set gennemfører man i skolen undervisning med et bestemt indhold og håber derefter blot, at der kommer noget fornuftigt ud af det.

Den anden grundforståelse kræver et bestemt udkomme for individ og samfund og forlanger skolens aktivitet organiseret og tilrettelagt, så udbyttet realiseres så effektivt som muligt. Karikeret set er skolen i

denne grundforståelse en fabrik til produktion af kompetente borgere, der har som formål at være nyttige for staten.

Grundforståelserne kan aldrig helt nå sammen - deraf paradokset. Men man skal prøve. Fordi det ene siger noget om grundbetingelsen for skolen. Den anden siger noget om, hvorfor vi holder skole - skolens raison d'être.

KL og Danmarks Lærerforening er enige om, at begge forståelser er nødvendige, og at den gode skole må udvikles i en vedvarende dialog om balancen mellem de forskellige forståelser. Der er en samfundsmæssig grund til at vi holder skole – vi vil noget med nogen. Og der kan siges noget meningsfuldt om, at nogle måder at tilrettelægge og gennemføre undervisning på har større sandsynlighed for at føre til et bestemt resultat end andre. Men pædagogisk praksis og udvikling af den gode skole og undervisning kan ikke kontrolleres og styres fuldstændigt. Kvalitet i skolen kan ikke beskrives ud fra en simpel formel. God undervisning kan se ud på mange måder, og det er ikke muligt at lave en 1:1 sammenhæng mellem den politiske intention og det konkrete udbytte, eleverne får af deres skolegang.

Et eksempel - Fælles Mål

Lempelserne i bindingerne på Fælles Mål er et eksempel på en lovgivningsmæssig erkendelse af, at man var gået for langt i forsøget på at styre undervisningen mod et detaljeret fastlagt læringsudbytte. KL og Danmarks Lærerforening har sammen med Undervisningsministeriet, Skolelederforeningen og Børne- og Kulturchefforeningen af flere omgange været rundt i landet og sammen opfordret til, at man lokalt udnytter de nye frihedsgrader på en måde, så lærerne reelt får et større råderum til at tilrettelægge undervisningen med henblik på at indfri de høje forventninger, der er og bør være til eleverne i folkeskolen.

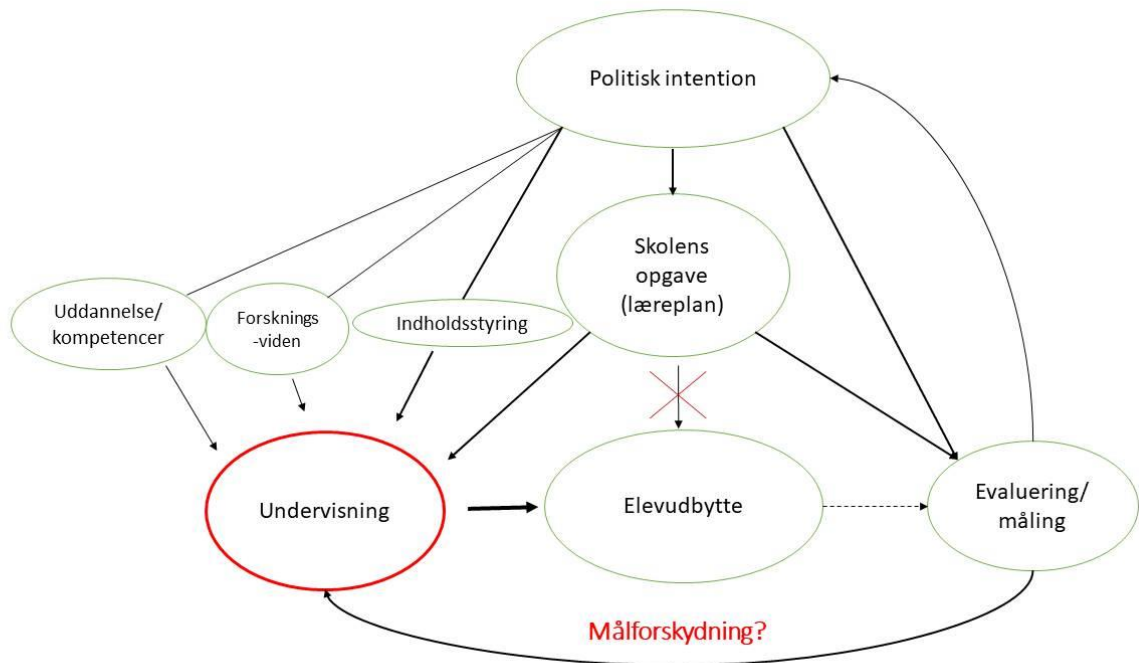
2. Skolen og dens politiske kontekst

De politiske intentioner for elevernes udbytte af skolen kan som ovenfor beskrevet ikke implementeres direkte til udvikling hos eleven. Der må ske en "omsætning" gennem tilrettelæggelse af målrettede pædagogiske aktiviteter – undervisning – der har til hensigt at stimulere en bestemt udvikling hos eleverne. Undervisning bliver dermed det centrale omdrejningspunkt for skolen.

For at skolen kan løse sin opgave med at fremme realiseringen af de politiske intentioner, er det nødvendigt, at intentionerne "oversættes" til en pædagogisk opgavebeskrivelse, der kan danne grundlag for skolens undervisning. Den overordnede ramme for denne oversættelse er dels de overordnede retningslinjer i folkeskolelovgivningen, dels folkeskolens læreplan (p.t. Fælles Mål).

Derudover iværksættes der på nationalt og lokalt plan en række øvrige tiltag med henblik på at sikre, at undervisningen i alle klasser, skoler og kommuner i videst muligt omfang fremmer elevernes udbytte af skolens undervisning i overensstemmelse med intentionerne (*i modellen er som eksempler brugt kompetenceudvikling, formidling af forskningsviden samt forskellige former for indholdsstyring, fx*

undervisningsdifferentiering og løbende evaluering). På grund af undervisningens centrale rolle, afhænger disse tiltags effekt af, på hvilken måde og i hvilket omfang de påvirker undervisningen. Dette er søgt illustreret med nedenstående model.

Figur 1: Skolen i sin politiske kontekst

Ingen af elementerne i modellen står i et 1:1-forhold til hinanden.

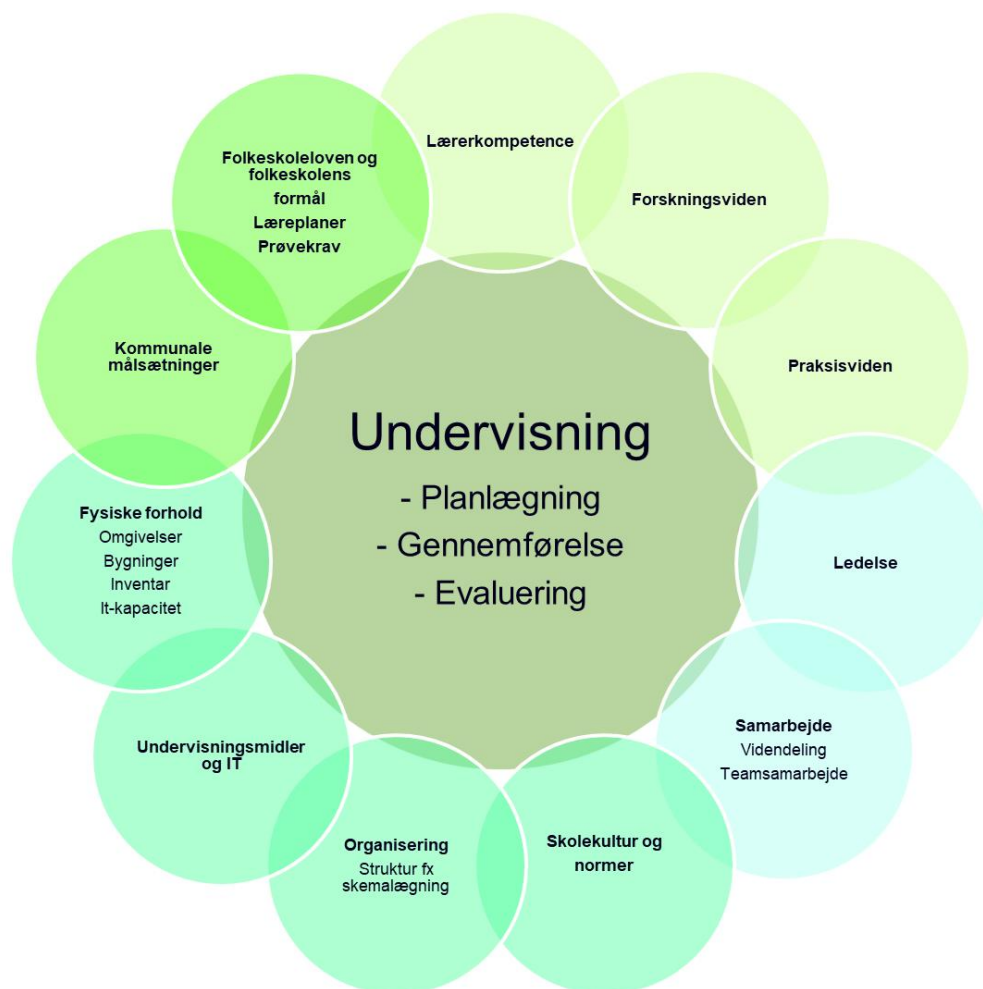
- Undervisning er et forsøg på at omsætte opgaven (den foreskrevne kvalitet) i folkeskolens formålparagraf, læreplanen m.v. til aktiviteter med henblik på at fremme den ønskede udvikling hos eleven. Men undervisningen vil aldrig lykkes med at rumme alle de foreskrevne elementer lige godt eller i lige stor overensstemmelse med det foreskrevne.
- På samme måde vil det, eleverne får ud af undervisningen, aldrig svare 1:1 til undervisningens og lærerens intention. Både fordi ikke alle fanger det hele i lige stort omfang - men også fordi læring er en kognitiv proces, hvor eleven selv aktivt danner mening med udgangspunkt i det, vedkommende ser, hører og oplever. Derfor lærer elever som regel (også) noget andet - og nogle gange noget mere væsentligt - end det der egentlig lå i undervisningens intention.
- Forskellige former for evaluering eller målinger vil aldrig kunne sige noget om alle aspekter og nuancer af det, eleven har lært eller på anden måde fået ud af undervisningen. Men evaluering kan give input til refleksioner over praksis.

Hvis nogle af elementerne trækker i en væsentligt anden retning end andre - særligt end den umiddelbart foreskrevne i formål og læreplaner - skabes risiko for målforskydning, hvor forskellige mål og kvalitetsforståelse konkurrerer med hinanden om at sætte retningen for undervisningen.

Boblerne *Undervisning* og *Elevudbytte* i figur 1 udfoldes i det følgende og nuanceres i hhv. figur 3 og 4.

3. Undervisningen

Undervisning er en aktivitet, der i sin natur retter sig mod noget og nogen og har som intention at fremme læring hos eleverne. Undervisning er derfor ikke tilfældig. Undervisningens indhold skal ikke blot fremme elevernes læring inden for et givet stofområde, men skal gøre det på en sådan måde, at eleverne får et godt og stort udbytte. Hvis det skal lykkes, må undervisningen tilrettelægges med blik for en række faktorer, som alle har indflydelse på den faktiske gennemførelse. Figur 2 viser, hvordan undervisning er en mangefacetteret størrelse, hvor en lang række indbyrdes afhængige faktorer udgør et komplekst samspil.

Figur 2: Undervisningens kompleksitet

At undervisning er en kompleks proces betyder, at der ikke kan findes en eviggyldig opskrift på den gode undervisning. Men selvom der ikke er et lineært, kausalt determineret forhold mellem god undervisning og elevernes udbytte, er der alligevel undervisning, der skaber høj sandsynlighed for, at eleverne får et ønsket udbytte af undervisning – den gode undervisning.

3.1 Pejlemærker for god undervisning

God undervisning opstår ikke ud af det blå og kommer ikke af sig selv. Udvikling af skole og undervisning kan ikke kontrolleres og styres fuldstændig, men det er samtidig ikke ligegyldigt, hvilke beslutninger der træffes om skole og undervisning. Pejlemærker for, hvad der kan skabe den gode undervisning, er derfor vigtige.

God undervisning i en klasse kan se meget forskellig ud. KL og Danmarks Lærerforening er dog - med inspiration fra den forskningslitteratur, der danner projektets vidensgrundlag - enige om, at der kan peges på en række centrale kendetegn, der bl.a. omfatter:

- Passende faglige udfordringer med en tydelig retning og struktur
- Høje forventninger til alle elever
- Gode relationer
- Gensidig respekt mellem lærere og elever
- Plads til fordybelse
- Varierende arbejdsformer
- Eleverne spiller en aktiv rolle i undervisningen
- Elevgruppens mangfoldige kompetencer kommer i spil
- Et trykt undervisningsmiljø med rum til at stille spørgsmål, reflektere og begå fejl.

Et eksempel – læringsplatformenes betydning for variation i undervisningen

KL og Danmarks Lærerforening har sammen været i dialog med leverandørerne af læringsplatformene i erkendelse af, at der er behov for ændringer, så platformene i højere grad lever op til den nye lovgivning om Fælles Mål.

Læringsplatformene blev født i en læringsmålstyringstid. Et af de parametre, som KL og Danmarks Lærerforening derfor i særlig grad har været optaget af, er at sikre, at læringsplatformenes design i tilstrækkelig grad giver mulighed for at tilrettelægge en varieret undervisning, som kan tage udgangspunkt i mange forskellige didaktiske elementer – organisering, arbejdsformer, elevforudsætninger og -kompetencer, mål, indhold mm.

3.2 Elementer af betydning for tilrettelæggelse af undervisning

Hver dag skal lærerne balancere undervisningen mellem de mange krav, ønsker og behov, der er til skolen og lærerne. Lærerne skal inden for de givne rammer leve op til folkeskoleloven, fagenes formål, gældende læseplaner og lokalpolitiske målsætninger. Samtidig skal lærerne sikre hver enkelt elevs faglige, personlige og sociale udvikling. KL og Danmarks Lærerforening er derfor enige om, at lærernes engagement og professionelle ansvar og dømmekraft er bærende elementer i udvikling af god undervisning.

Professionel dømmekraft betyder, at lærerne med deres viden og erfaring om undervisning bruger deres refleksionsevne til at afgøre, hvordan en situation eller en opgave bedst løses. Den professionelle

dømmekraft anvendes og udøves hver dag i klasselokalet, når der skal tages hånd om opståede situationer i undervisningen og i samværet med eleverne. Den gør lærerne i stand til at træffe didaktisk og pædagogisk kvalificerede valg til elevens bedste, såvel fagligt som trivselsmæssigt. Refleksionerne foregår både individuelt og sammen med kollegaer, skoleledelse og andre relevante samarbejdspartner og oparbejdes gennem tid og rum.

Viden fra uddannelse og forskning kan ikke levere generelle og eviggyldige opskrifter på god undervisning, der fremmer elevernes læring mest. Uddannelse og forskningsviden overleveres ikke i en 'go do' version, men skal omsættes til praksis. Det, forskning til gengæld kan, er at finde frem til, hvad der kendetegner elementer i undervisningen, der virker bedre ift. at fremme elevernes udbytte, altså faktorer, der øger sandsynligheden af, at eleven lærer det intenderede. På den måde kan forskning kvalificere lærerens didaktiske og pædagogiske valg og derved styrke lærerens professionelle dømmekraft.

Den professionelle dømmekraft styrkes af refleksioner. Disse refleksioner kan og bør foregå både individuelt og sammen med kollegaer, skoleledelse og andre relevante samarbejdspartner, og bør inddrage både forskningsviden og professionserfaringer. KL og Danmarks Lærerforening er derfor enige om at udvikling af god undervisning forudsætter muligheder for fagprofessionelt samarbejde, vidensdeling og –udvikling i et fagligt og pædagogisk miljø præget af tillid.

God undervisning sker inden for tidsmæssige, fysiske og organisatoriske rammer, der skaber rum til faglig dialog, udvikling, planlægning, opfølgning og feedback. Skolens organisering, de fysiske forhold, undervisningsmidler og IT har derfor indflydelse på tilrettelæggelsen af undervisningen og dermed på undervisningens kvalitet. Skolekontekstuelle rammebetingelser afgør, hvad der er praktisk muligt og påvirker dermed lærerens mulige valg ift. undervisningen. De fysiske og organisatoriske forhold kan for læreren opleves som understøttende eller det modsatte ift. lærernes muligheder for at skabe god undervisning.

Undervisning foregår i et socialt rum og er et socialt fænomen. Elevernes udbytte er dermed også afhængig af deres relation til læreren og til klassekammeraterne. Dermed kræves en opmærksomhed på hver enkelt elev i klassekonteksten, samtidig med at der er øje for hele fællesskabet. Når undervisning planlægges, udføres og evalueres er det utilstrækkeligt for læreren kun at have øje på enten undervisning eller elevernes udbytte af undervisningen.

God undervisning er således ikke blot et spørgsmål om forholdet mellem nationale og kommunalt politiske besluttede mål og elevernes udbytte af undervisningen. Undervisning påvirkes på flere måder og på flere niveauer. Lokale forhold og muligheder, elevernes behov, forudsætninger og interesser, lærerens kompetencer, viden og erfaringer påvirker undervisningens planlægning, gennemførelse og den løbende evaluering og derved også elevernes udbytte af skolen.

Et eksempel - praksisnær og anvendelsesorienteret undervisning

KL og Danmarks Lærerforening har samarbejdet om fremfærdsprojektet "Styrket inddragelse af praksisnær og anvendelsesorienteret undervisning". I projektet bestemmes praksisnær og anvendelsesorienteret undervisning i et dannelsesmæssigt perspektiv som undervisning, der forbinder fagene med elevernes interesser, erfaringer og spørgsmål til deres omverden – både den nære lokale omverden og den globale store omverden.

Den praksisnære og anvendelsesorienterede undervisning handler dermed om at styrke forbindelsen mellem fagene, og det de kan bruges til i elevernes selvstændiggørelse og livsverden uden for skolen. Det handler om, hvordan man i den faglige undervisning, kan styrke forbindelsen mellem faget og elevernes oplevelse af fagets 'brugsværdi' uden for skolen – hvordan fagene kan bruges til, at dine elever selvstændigt kan forstå sig selv, deres hverdagsliv, de samfundsmæssige spørgsmål, verdens almene indretning, så de kan se perspektiver for deres egne fremtidige liv.

4. Elevernes udbytte af undervisningen

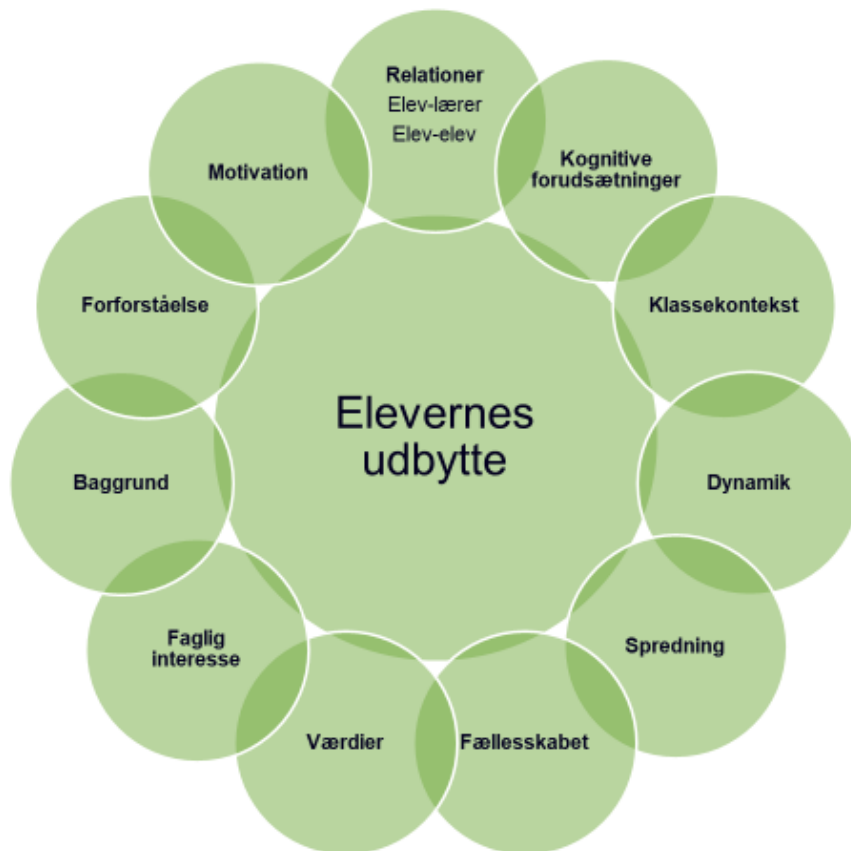
Effekten af undervisning medieres af eleverne, og elever er ikke en ens størrelse med samme motivation, forforståelse, baggrund, kognitivt beredskab m.m. Det er eleven, som forarbejder, organiserer og internaliserer den viden, færdigheder og kompetencer, som læreren ønsker at fremme i undervisningen.

Elevernes udbytte handler altså ikke blot om lærernes handlinger før, under og efter undervisningen, men lige så meget om, hvordan eleverne tager imod stoffet, er motiveret for at lære og indgå i interaktioner i klasserummet, og hvad de bringer med sig af forforståelser og oplevelser.

Selv hvis undervisningen er kendetegnet ved alle de kendetegn som blev skitseret i afsnit 3.2 vil elevernes udbytte altså være præget af en række faktorer, der er forskellige fra elev til elev og klasse til klasse, og som spiller ind i forhold til, om den intenderede undervisning giver alle elever et stort udbytte af undervisningen.

Figur 3 anskueliggør nogle af de mange forskellige faktorer, som har betydning for, hvordan eleverne "optager" undervisningen, og som lærerne kontinuerligt må tage højde for og forsøge at påvirke i bestræbelserne på at sikre alle elever et højt udbytte af undervisningen.

Figur 3: Elevudbytte

Relationer og samspil i et klassefællesskab samt de værdier, som fællesskabet bygger på, har også betydning for elevernes udbytte. De sociale og kulturelle forudsætninger, både hos eleven selv, men også i undervisningens og skolens kulturelle fællesskab spiller en rolle for, hvad den enkelte elev lærer i en given undervisningssituation.

Det kan derfor være vanskeligt at sige noget præcist og udtømmende om sammenhængen mellem undervisning og elevernes udbytte af den. Men selv om det aldrig vil være muligt præcist at forudsige, hvordan eleven ”optager” undervisningen, må lærerne løbende tage højde for alle faktorer i figur 3 om elevforudsætninger, når de træffer didaktiske valg om undervisningens tilrettelæggelse og gennemførelse.

5. Udvikling af skolen

Skoleudvikling og pædagogisk praksis er ikke en lineær proces, der er hurtig, direkte og gennemslagskraftig. Mange forskellige udviklinger i samfund, holdninger, viden m.v. påvirker udviklingen af skolen. Samtidig må tiltag i forhold til udvikling af skolen tage højde for de faktorer omkring undervisningen, som allerede er beskrevet ovenfor. Derfor kan skoleudvikling ikke

kontrolleres og styres fuldstændig, men det er samtidig ikke ligegyldigt, hvilken skolepolitik der føres – skolepolitikken sætter spor.

Da undervisning og elevernes udbytte af den som beskrevet i de foregående afsnit påvirkes af mange forskellige faktorer, består skoleudvikling af tiltag, der har til formål at påvirke og udvikle mange forskellige elementer i skolens rammer og praksis. I den faglige og politiske debat konkurrerer forskellige – bevidste eller ubevidste – kvalitetsforståelser og mål for skolen med hinanden om at sætte retningen for undervisningen. Derfor er de forskellige tiltag og ændringer, der iværksættes for at justere og påvirke de forskellige elementer i skolens praksis, ikke altid båret af kvalitetsforståelser og skolesyn, der er indbyrdes sammenhængende.

For at undgå, at forskellige skoleudviklingstiltag modvirker hinanden og trækker skolen i modsatrettede retninger, er det væsentligt, at man i skoleudvikling tilstræber ”alignment”, eller sammenhæng, mellem de forskellige tiltag, så man så vidt muligt undgår at nogle elementer (fx indretningen af specifikke evalueringstiltag) trækker skolen og elevernes udbytte af den i en anden retning end de politiske og samfundsmæssige intentioner. Ud over at der må tilstræbes alignment mellem forskellige skoleudviklingstiltag, må der også tilstræbes alignment mellem forskellige niveauer - nationalt niveau, kommunalt niveau, skoleledelse og lærere. Det betyder, at skoleudvikling fungerer bedst, når det foregår i et samspil mellem initiativer ”fra neden” og ”fra oven”. Udviklingen sker naturligvis i et spændingsfelt mellem de respektive aktørers forskellige – og hver især vigtige – perspektiver, men det er vigtigt, at man stræber efter fælles/harmoniserende grundforståelser i forhold til skolens virksomhed, retning, rammer og grundprincipper, så man overordnet set trækker skolen i samme retning.

Med ovenstående in mente er det ikke overraskende, at det er en præmis i al skoleudvikling, at det tager tid.

I det følgende udfoldes to perspektiver med betydning for skoleudvikling, nemlig *Forskningens rolle i at forstå og udvikle skolen* og *Dokumentation og evaluering som element i udvikling og kvalitetssikring af skolen*. Disse perspektiver er relevante i den aktuelle skolepolitiske debat, men de udgør på ingen måde et fyldestgørende udtryk for alle betydende faktorer for skoleudvikling.

5.1. Forsknings rolle i at forstå og udvikle skolen

Forskning kan ikke give udtømmende svar på, præcist hvilke aspekter af undervisning, der påvirker elever på hvilke måder. Vanskeligheden i at sige noget præcist og udtømmende om sammenhængen mellem undervisning og elevudbytte handler i vidt omfang om, at der er mange forskellige faktorer der samtidigt og i samspil påvirker elevernes udbytte af en given undervisning (jf. afsnit 2 og 3), hvilket gør det svært at isolere den præcise effekt af den enkelte faktor med henblik på at undersøge den.

Forskning kan derfor ikke definere den gode undervisning. Forskning kan finde frem til, hvad der kendetegner elementer i undervisningen, der virker bedre end andet i forhold til at øge sandsynligheden for, at eleverne får det intenderede udbytte af undervisningen. For at træffe gode forskningsinformerede beslutninger om skolen er det afgørende, at man forholder forskningsresultaterne til den aktuelle kontekst for den problemstilling, som man ønsker at løse. Man kan sige, at man altid må bringe forskningsresultater i dialog med kontekst og praksis. Forskning kan forventes over tid at udvikle en vidensbase, der kan give et mere og mere forsvarligt grundlag for at tage beslutninger om undervisning og skole med en vis grad af overbevisning. Dermed

er forskning et vigtigt bidrag til at kvalificere både udøvelsen af den professionelle dømmekraft og udviklingen af skolen.

5.2. Dokumentation og evaluering som element i udvikling og kvalitetssikring af skolen

Den professionelle praksis i forhold til tilrettelæggelse af undervisning kan ikke bygge alene på intentionerne med undervisningen (herunder særligt læreplaner) og generelle pædagogiske og didaktiske overvejelser. Den bygger også på viden om eleverne og konteksten i øvrigt (jf. beskrivelserne i afsnit 2 og 3), herunder elevernes forudsætninger og behov, måder at lære på samt elevernes udbytte af den foregående undervisning. Et væsentligt bidrag til denne viden kommer fra evaluering.

Ingen observationer, produkter, prøver, test og andre former for evaluering kan give et dækkende billede af undervisningen eller elevernes udbytte af den. Men de kan give viden, der er relevant for vurdering af elevernes udbytte samt skolens og undervisningens kvalitet, herunder bidrage til at identificere specifikke udfordringer og behov hos enkeltelever, som der bør følges op på. De udgør et vigtigt input til overvejelser om tilrettelæggelse og udvikling af undervisningen og kan informere og berige refleksioner om undervisning og skoleudvikling. Det gælder såvel læreres og lederes refleksioner i forhold til praksis vedr. elever, klasser og undervisning som skolelederens, forvaltningens og politikernes refleksioner i forhold til at lede og udvikle skolen og skolevæsnet.

KL og Danmarks Lærerforening er derfor enige om, at evalueringens resultater bidrager med væsentlige perspektiver, der må inddrages i beslutninger om undervisning og skole, men at de først bliver til anvendelig viden gennem professionelles analyse og vurderinger. Beslutninger om udvikling af undervisningen, skolen og skolevæsnet må derfor træffes på baggrund af en respektfuld og tillidsfuld dialog mellem alle involverede parter.